

Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького
Факультет інформатики, математики та економіки
Кафедра управління та адміністрування

ЗАТВЕРДЖЕНО НА ЗАСІДАННІ КАФЕДРИ
Завідувач кафедри управління та адміністрування
_____ / Наталя ЗАХАРОВА
(протокол № _____ від _____ 20__ р.)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Корпоративне управління

(повна назва навчальної дисципліни)
для здобувачів вищої освіти

Рівень вищої освіти _____ другий магістерський _____

Галузь знань _____ 07 Управління та адміністрування _____
(шифр і назва галузі)

Спеціальність _____ 073 Менеджмент _____
(шифр і назва спеціальності)

Освітня програма _____ Менеджмент підприємств та організацій _____

Мелітополь, 2023

Робоча програма Корпоративне управління
(назва дисципліни)

з циклу загальної підготовки (або професійної підготовки, або вільного вибору)

для студентів *галузі знань* 07 Управління та адміністрування,
спеціальності 073 Менеджмент
« ____ » _____ 20__ року - ____ с.

Розробники: к.е.н., доцент кафедри управління та адміністрування Наталя ЗАХАРОВА

Робоча програма дисципліни «Корпоративне управління» затверджена на засіданні кафедри управління та адміністрування

Протокол №від “....” 20__ року

Завідувач кафедри управління та адміністрування

(підпис)

(Наталя ЗАХАРОВА)
(прізвище та ініціали)

« ____ » _____ 20__ року

Схвалено навчально - методичною комісією факультету інформатики, математики та економіки

Протокол від « ____ » _____ 20__ року № ____

Голова навчально-методичної комісії _____ (_____
(підпис) (прізвище та ініціали)

« ____ » _____ 20__ року

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми _____ Валентина ЧИЖОВА

1. Опис навчальної дисципліни

Опис навчальної дисципліни наведено у таблиці 1.

Таблиця 1

Найменування показників	Рівень вищої освіти галузь знань, спеціальність, спеціалізація	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Рівень вищої освіти: другий (магістерський)	Обов'язкова	
Блоків* – 2 у тому числі: курсова робота - навчальна практика –	Галузь знань 07 Управління та адміністрування	Рік підготовки:	
	Спеціальність 073 Менеджмент	1-й	
Загальна кількість годин - 180	Освітня програма Менеджмент підприємств та організацій	Семестр	
		2-й	2-й
		Лекції	
		30 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		30 год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Навчальна практика**	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		120 год.	год.
Тижневих годин** аудиторних – 2 год. л., 2 год. пр., самостійної роботи студента – 8 год. навчальна практика -		Вид контролю екзамен	

2. Мета навчальної дисципліни

Метою дисципліни є формування у здобувачів комплексу спеціальних знань у галузі корпоративного управління, системи наукових поглядів на організацію та функціонування підприємств корпоративного сектору економіки, а також набуття компетентностей у сфері управління корпораціями.

3. Перелік компетентностей, які набуваються під час опанування дисципліною

Перелік компетентностей, які набуваються під час опанування дисципліною:

ЗК4	Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети
ЗК6	Здатність генерувати нові ідеї (креативність)
ФК1	Здатність визначати та описувати характеристики організації.
ФК9	Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію;
ФК10	Здатність до управління організацією та її розвитком

Результати навчання – сукупність знань, умінь, навичок, інших компетентностей, набутих особою у процесі навчання за певною освітньо-професійною, освітньо-науковою програмою, які можна ідентифікувати, кількісно оцінити та виміряти (Закон України «Про вищу освіту»).

Р6	Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність
Р12	Вміти делегувати повноваження та керівництво організацією (підрозділом)

4. Програма навчальної дисципліни

БЛОК 1. СУТНІСТЬ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ

ТЕМА 1. Сутність і поняття корпоративного управління.

Еволюція формування корпоративної форми організації бізнесу. Корпоративні підприємства в Україні. Сутність корпоративного управління та його роль у процесі господарювання. Принципи корпоративного управління. Функції корпоративного управління. Корпоративне середовище підприємства. Основні характеристики корпоративної форми бізнесу. Інтереси основних груп учасників корпоративних відносин.

ТЕМА 2. Органи управління акціонерним товариством і моделі корпоративного управління.

Структура органів управління корпорацією. Зовнішнє середовище корпорації. Корпоративні підприємства в Україні: порядок їх створення та відмінності. Структура управління акціонерним товариством: однорівнева, дворівнева. Загальні збори акціонерного товариства, їх компетенція і способи проведення. Рада директорів акціонерного товариства, її компетенція. Наглядова Рада акціонерного товариства, її функції. Корпоративний секретар акціонерного товариства, його повноваження.

ТЕМА 3. Особливості організації управління корпорацією.

Структура управління корпорацією. Стратегія та основні напрямки господарської діяльності. Роль найманих працівників в управлінні корпорацією. Особливості механізму менеджменту корпорації. Рекомендації, дотримання яких визначає ефективність управління корпоративними структурами.

БЛОК 2. СИСТЕМА КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ

ТЕМА 4. Управління корпоративною власністю.

Сутність корпоративної власності. Суб'єкт відносин власності. Майнові права. Об'єкт власності. Об'єкти корпоративного права власності. Класифікація корпоративної власності. Стратегічні і тактичні цілі управління корпоративною власністю.

ТЕМА 5. Управління фінансовою діяльністю корпорації.

Формування фінансових ресурсів акціонерного товариства. Дивіденди. Дивідендна політика. Чинники формування дивідендної політики. Джерела фінансових інвестицій. Форми виплати дивідендів. Консолідація та дроблення акцій. Аналіз прибутковості цінних паперів. Дивіденд і додатковий прибуток за підвищення курсу акцій. Формування сукупної прибутковості акцій. Фінансовий аналіз діяльності акціонерного товариства. Структура балансу підприємства. Інтегральна оцінка фінансової стабільності акціонерного товариства. Багатовимірний порівняльний аналіз фінансового стану підприємства. Управління капіталом у корпораціях, методи оцінки капіталу.

ТЕМА 6. Звітність і контроль в системі корпоративного управління.

Сутність і склад фінансової звітності підприємств. Користувачі звітності та їх інформаційні потреби. Принципи підготовки фінансової звітності та розкриття інформації. Якісні характеристики фінансової звітності. Вимоги до складання фінансової звітності. Порядок подання та оприлюднення фінансової звітності. Відповідальність за порушення порядку оприлюднення річних фінансових звітів. Система корпоративного контролю та її функції. Корпоративний аудит.

ТЕМА 7. Державне регулювання корпоративного сектору

Органи державного регулювання корпоративного сектору. Управління державними корпоративними правами. Основні завдання Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку в сфері корпоративного управління. Стандарти корпоративного управління. Антимонопольний комітет, його функції у сфері

регулювання корпоративного сектору. Повноваження Фонду державного майна щодо об'єктів державної власності, які перебувають в його управлінні. Депозитарна система в корпоративному регулюванні. Реєстр акціонерів. Особливості організаційного та економічного механізму управління корпораціями з державними частками.

ТЕМА 8. Корпоративна культура

Корпоративна культура як цілісна система цінностей. Зміст корпоративної культури. Функції корпоративної культури. Чинники, що впливають на корпоративну культуру. Класифікація корпоративних культур. Типи корпоративних культур. Структурні елементи корпоративної культури (матеріальні, духовні, знаково-символічні). Об'єкти корпоративної культури. Корпоративні цінності. Підходи до оцінювання корпоративної культури.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Блок 1. Сутність корпоративного управління												
Тема 1. Сутність і поняття корпоративного управління	22	4	4			14						
Тема 2. Органи управління акціонерним товариством і моделі корпоративного управління	22	4	4			14						
Тема 3. Особливості організації управління корпорацією	24	4	4			16						
Разом за блоком 1	68	12	12			44						
Блок 2. Система корпоративного управління												
Тема 4. Управління корпоративною власністю	22	4	4			14						
Тема 5. Управління фінансовою діяльністю корпорації	24	4	4			16						
Тема 6. Звітність і контроль в системі	24	4	4			16						

корпоративного управління												
Тема 7. Державне регулювання корпоративного сектору	18	2	2			14						
Тема 8. Корпоративна культура	24	4	4			16						
Разом за блоком 2	112	18	18			76						
Разом	180	30	30			120						

6. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми лекції та питання, що вивчаються	Кількість годин
1	Тема 1. Сутність і поняття корпоративного управління 1.1. Сутність і економічна природа корпоративного управління 1.2. Об'єкти корпоративного управління 1.3. Функції та принципи корпоративного управління	4
2	Тема 2. Органи управління акціонерним товариством і моделі корпоративного управління 2.1. Органи управління акціонерним товариством в Україні 2.2. Моделі корпоративного управління 2.3. Особливості створення корпорації в Україні	4
3	Тема 3. Особливості організації управління корпорацією 3.1. Розподіл функцій управління корпораціями 3.2. Корпоративні норми в системі корпоративного управління 3.3. Організаційна структура корпорації 3.4. Інформація в організації управління корпорації 3.5. Здійснення контролю в корпораціях	4
4	Тема 4. Управління корпоративною власністю 4.1. Поняття власності в корпораціях 4.2. Управління власністю в акціонерних товариствах. 4.3. Методи управління корпоративною власністю. 4.4. Система показників управління корпоративною власністю.	4
5	Тема 5. Управління фінансовою діяльністю корпорації. 5.1. Управління фінансовими та грошовими потоками корпорації. 5.2. Аналіз фінансового стану корпорації. 5.3. Фінансове планування в корпораціях. 5.4. Антикризове управління корпорацією	4
6	Тема 6. Звітність і контроль в системі корпоративного управління. 6.1 Сутність і склад фінансової звітності підприємств	4

	6.2 Користувачі звітності та їх інформаційні потреби 6.3 Принципи підготовки фінансової звітності та розкриття інформації. Якісні характеристики фінансової звітності 6.4 Вимоги до складання фінансової звітності 6.5 Порядок подання та оприлюднення фінансової звітності 6.6 Відповідальність за порушення порядку оприлюднення річних фінансових звітів	
7	Тема 7. Державне регулювання корпоративного сектору 7.1 Національна комісія з цінних паперів і фондового ринку (НКЦПФР); 7.2 Фонд державного майна України (ФДМУ); 7.3 Антимонопольний комітет України (АКУ)	2
8	Тема 8. Корпоративна культура 8.1. Сутність корпоративної культури. 8.2. Типи корпоративної культури. 8.3. Методичні підходи до оцінювання корпоративної культури.	4
Разом		30

7. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми та питання, що вивчаються	Форми контролю	Кількість годин
1	Практичне заняття 1. Теоретичні основи корпоративного управління	комбінована (фронтальна, групова, інд.)	4
2	Практичне заняття 2. Види господарських та корпоративних об'єднань	комбінована	4
3	Практичне заняття 3. Учасники корпоративних відносин та органи корпоративного управління	комбінована	4
4	Практичне заняття 4. Управління корпоративною власністю.	комбінована	4
5	Практичне заняття 5. Управління фінансовою діяльністю корпорації	комбінована	4
6	Практичне заняття 6. Звітність та контроль в системі корпоративного управління	комбінована	4
7	Практичні заняття 7. Державне регулювання корпоративного сектора	комбінована	2
8	Практичне заняття 8. Корпоративна культура	комбінована	4
Разом			30

8. Самостійна робота

Питання для самостійного опрацювання

№ з/п	Теми і перелік питань, що винесені на самостійне вивчення
-------	---

1	<p>Тема 1. Сутність і поняття корпоративного управління Історія виникнення корпорацій Причини створення корпоративних об'єднань та складові політики диверсифікації. Актуальні моделі корпоративного управління в Україні.</p>
2	<p>Тема 2. Органи управління акціонерним товариством і моделі корпоративного управління Процедура продажу акцій Управління конфліктами інтересів в акціонерних товариствах Відповідальність посадових осіб органів управління акціонерного товариства.</p>
3	<p>Тема 3. Особливості організації управління корпорацією Напрями удосконалення управління корпораціями. Проблеми корпоративного управління в Україні. Система критеріїв ефективності корпоративної структури і досягнення інтегральної ефективності.</p>
4	<p>Тема 4. Управління корпоративною власністю Методи управління корпоративною власністю, недоліки і переваги. Порядок переходу права власності на акції.</p>
5	<p>Тема 5. Управління фінансовою діяльністю корпорації. Управління фінансовими ризиками корпорації. Тактичне і стратегічне управління як інструмент реалізації потенціалу корпоративного управління. Управління капіталом у корпораціях, методи оцінки капіталу.</p>
6	<p>Тема 6. Звітність і контроль в системі корпоративного управління. Коригування, які робляться в процесі консолідації фінансових звітів. Гудвіл та негативний гудвіл. Порядок його визначення та відображення у звітності. Звіт про управління: форма, вимоги, подання Корпоративний аудит</p>
7	<p>Тема 7. Державне регулювання корпоративного сектору Нормативно-правове забезпечення державного регулювання корпоративного сектору Депозитарна система в корпоративному регулюванні. Реєстр акціонерів. Особливості організаційного та економічного механізму управління корпораціями з державними частками.</p>
8	<p>Тема 8. Корпоративна культура. Веб-сайт організації як прояв корпоративної культури. 10 кроків лідера для оцінки корпоративної культури. Елементи корпоративного стилю. Засоби лідера у запровадженні корпоративної культури. Вплив національної культури (на вибір) на корпоративну культуру. Психологічне забезпечення розвитку корпоративної культури</p>

9. Критерії оцінювання

Методи контролю результатів навчання	Максимальна кількість балів та вимоги до їх накопичення
<p>Поточний контроль (відповідь на практичному занятті)</p>	<p>5 балів</p> <p><i>5 балів</i> – Відповідь повна, вичерпана. Вона складається з правильного арифметичного результату; доцільного і логічного теоретичного обґрунтування виконаних розрахунків; вірного посилання (за необхідністю) на відповідні законодавчі та нормативні акти;</p> <p><i>4 бала</i> – Хід розв'язання вірний, але є арифметична помилка у розрахунках, немає теоретичного обґрунтування виконаних розрахунків або посилання (за необхідністю) на відповідні законодавчі та нормативні акти;</p> <p><i>3 бала</i> – Відповідь часткова, наведені лише окремі правильні дії. Є арифметичні помилки у розрахунках, немає теоретичного обґрунтування виконаних розрахунків або посилання (за необхідністю) на відповідні законодавчі та нормативні акти;</p> <p><i>2 бала</i> – Задача розв'язана невірно, проте наводяться теоретичні пояснення необхідних розрахунків або формули, за якими їх потрібно було зробити;</p> <p><i>1 бал</i> – Здобувач самостійно не розв'язує задачі. Розв'язання є повністю ідентичним опису розв'язання подібної задачі іншим здобувачем.</p>
<p>Поточний контроль (реферат, есе, презентація)</p>	<p>В сумі 5 балів</p> <p><i>1 бал</i> – Відповідність змісту обраній темі</p> <p><i>1 бал</i> – Логічна структурованість матеріалу, ґрунтовність, повнота і критичність аналізу літератури з теми реферату</p> <p><i>1 бал</i> – Успішність виконання завдання, глибина аналізу зібраного фактичного матеріалу</p> <p><i>1 бал</i> – Літературне, технічне й естетичне оформлення роботи</p> <p><i>1 бал</i> – Публічний захист роботи</p>
<p>Поточний контроль (самостійні контрольні роботи)</p>	<p>5 балів</p> <p>Розподіл балів, як за відповідь на практичному занятті</p>
<p>Поточний контроль (підсумкове тестування)</p>	<p>5 балів</p> <p>0,5 бала за кожну правильну відповідь на кожне з 10 тестових завдань</p>
<p>Періодичний контроль (ПМК)</p>	<p>30 балів</p> <p>10 балів за кожне з 3 завдань (теоретичне питання, ситуативне завдання, тести)</p>

Підсумковий контроль (залік)	100 балів. Підсумковим контролем є екзамен за складання якого надається 100 балів за виконання теоретичної та практичної частин. Загальний рейтинг з навчальної дисципліни складається з суми балів, отриманих на екзамені, і підсумкової оцінки та ділиться навпіл.
-------------------------------------	--

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Засоби оцінювання

- екзамени;
- стандартизовані тести;
- аналітичні звіти, реферати, есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- завдання на реальних об'єктах тощо;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

11. Рекомендована література

Основна

1. Гриньова В. М., Попов О.С. Організаційно-економічні основи формування системи корпоративного управління в Україні : Монографія. Харків : Вид. ХДЕУ, 2003. 324 с.
2. Давиденко Н. М., Буряк А. В. Корпоративне управління: навчальний посібник. – К. : ЦП «Компринт», 2015. 346 с.
3. Довгань Л. Є., Пастухова В. В., Савчук Л. М. Корпоративне управління. Навчальний посібник. К. : Кондор, 2007. 180 с.
4. Ігнат'єва І. А., Гарафонова О.І. Корпоративне управління : підручник. К. : «Центр учбової літератури», 2013. 600 с.

5. Кодекс корпоративного управління: ключові вимоги і рекомендації URL: https://www.nssmc.gov.ua/wp-content/uploads/2020/03/corporate-governance-code_final_ukr.pdf

6. Корпоративне управління в системі економічної безпеки: навч. посібник / З. Б. Живко, О. Р. Сватюк, М. І. Копитко; за заг. ред. З. Б. Живко. – Львів : ЛьвДУВС, 2018. 456 с.

7. Мальська М., Мандюк Н., Занько Ю. Корпоративне управління. Теорія і практика. – К. : Центр навчальної літератури, 2017. 360 с.

Допоміжна

8. Про акціонерні товариства: Закон України № 2465-IX від 27.07.2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2465-20#Text>.

9. Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків: Закон України № 448/96-ВР від 30.10.1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/96-%D0%B2%D1%80#Text>

10. Про затвердження Принципів корпоративного управління: Рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку № 955 від 22.07. 2014 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr955863-14#top>.

11. Про затвердження Стандарту № 1 «Корпоративне управління в професійних учасниках ринків капіталу та організованих товарних ринків. Основні поняття та терміни»: Рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку № 1288 від 30.12. 2021 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0261-22#top>.

12. Сергійчук С. І. Корпоративне управління : навчальний посібник. Миколаїв : НУК, 2016. 228 с.

13. Швець Ф.Д. Корпоративне управління. Навчальний посібник. Рівне: НУВГП, 2017. 320 с.